

Mats Waltré: Om O
Lyrik, 88 s.
Alhambra förlag.
ISBN 9789187771347

Begreppet sanning har det senaste fått en renässans. Inte minst i en upptornande kritik av det postmoderna och i det sökande som varje etablerad epoks tänkande följs av. Men vems är då sanningen och kan vi verkligen veta att det vi uppfattar som sanning är vad den utger sig för att vara?

Mats Waltrés poesibok Om O inleds med en inbjudan till middag: "jag ringde och frågade/ du kommer väl på lördag/ du harklade dig/ och svarade med skuggad röst/ jag vet inte, vi får se..." Vad är sanningen i en sådan ordväxling? Den som själv befunnit sig i ett sådant samtal kan ana konflikten i svaret. Nej, jag vill inte men jag uppskattar din inbjudan. Det vållar mig obehag att svara ärligt. Med lögnen eller sanningen förändras världen en aning.

Efter denna jordnära inledning far Waltré i sin debutsamling raskt ut i idérymden på utforskning av sanning och lögn, hur vi med våra ord påverkar och medskapar världen för varandra. Men även andra klyvnader som mörker-ljus, liv-död, full-tom, början-slut och styrka-svaghet lyfts fram. Och ja, det här är först och främst tankedikter. Waltré avstår från att berätta läget för läsaren utan väljer istället mystifiera, ibland med slående vackert resultat.

*det finns bara en fråga sa han
den om han kan vara i strid med sig själv
men jag har så många frågor
och bara det att jag frågar
att just jag kan fråga
visar att han har fel*

*vatten kan slitas itu
kärlek gå i strid*

Den gudomliga skapelsen och människans medskapande i den är en tanke som sveper som ett stråk genom Om O. Det är inte att ta miste på det katolskt mystiska anslaget och enhetstänkandet med skapelsen och det gudomliga. Texterna lyfts i hög grad ut ur den materiella verkligheten. De arkaiseras dessutom av ordval som skapelse, själ, universum, öde, tomhet, evigt, himmelen. Referenserna till de religiösa skrifterna är tydliga. Som i exempelvis "i den nionde timmen/ropar mästaren/mänsklighetens ödesord...". Högtravande är bara förnamnet. Waltré lyckas ändå att mystifiera och ställa läsaren inför tankar på ett sätt som är förbehållet poesin, såväl utan krav på tydlighet som utan klarhet, postmodernt och försokratiskt på en och samma gång. Tillkrånglat och magistralt kanske någon läser, men jag uppfattar texterna som konstruerade på ett för annat passande sätt för att de inte genast ska låta sig avkodas, något som bjuder in läsaren till deltagande. Och även den som inte bekänner sig till någon religion kan få insikt i tankar som ligger inom trons sfär men inte formulerats som dogm eller andrafiering.

De osäkrade tankarna i Om O landar så till slut på jorden igen i den allra sista texten, ett svar på den inledande förfrågan om att komma på middag. Sett till bokens helhet bildar den på så vis en himmelsbåge som står på tå mot jordytan och som längs sin himlafärd ställer frågor. Vad är sant? Ingår lögnen i skapelsen? Jag kan på rak arm inte minnas en debut med större idémässiga ambitioner eller, för den delen, en debut med mindre anknytning till sinnesupplevelser, något jag gärna hade sett mer av.

Mats Waltré har tidigare synts i ett flertal poesitidskrifter, bland annat här i Tidningen Kulturen med en passage som behandlar den försokratiske filosofen Parmenides. I sin debut på det modiga lilla förlaget Alhambra tar sig Mats Waltré, precis som i dopet, friskt vatten över huvudet.

Calle Flognman